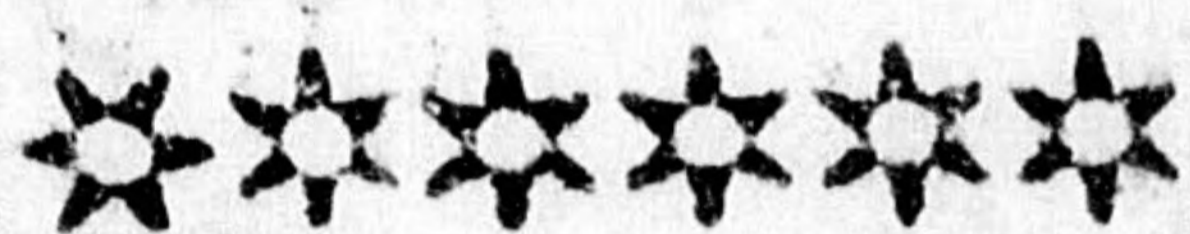

Nro. 26.

**A' FELS. CSASZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Kedden Martius 30-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Szakszoniai Királyság.

A' *Dresdai* lakosokra nézve félelmes napok
valának Mártziusnak 19, 20, 21 és 22 dik nap-
jai, mellyek felől e'képpen írnak a' közönséges
levelek: —

Mártzius' 19-dikén jó reggel ilyen nyomta-
tott hirdetést osztottak - ki a' lakosok között: —
„Az *Eckmühli* Hertzeg parantsolatjára minden
lakosoknak tudtokra adatik a' követés végeit,
hogy mihelyest ma reggel három ágyúlövés esik,
azonnal sietséggel haza menjenek mindenek, és
három óráknak eltelése előtt lakhelyeiket el
ne hagyják. Kiadatott a' *Dresdai Tanács* által,
Mártz. 19-dikén, 1813-ban.“ — Ezen három ágyú-
lövések 8 órakor történtek, és a' hidnak egyik

lába, az azon fekvő két hajlatokkal egyetemben, 10 órakor felvettették.

Mártzius 20-dikán ilyen hirdetés jött ki: — „Az itt lévő ideig való Komendánsnak Franzia Osztályos Generálisnak Dürüttnek meghatározott parantsolatjára ezeannel tudtokra adatik a' város és külső városokbéli minden lakosoknak, hogy azon esetben, ha az ellenséges seregek erre felé közelíteni 's az ezen város mellett az Albis innenső partján álló vígyázóknak alkalmatlankodni találnának, a' lakosok tsendességben maradjanak, 's azonnal házaikhoz vissza térjenek békességes indulattal. Azok, a' kik a' valamelly ponton öszszesereglett katonaság körül keringeni mérészelnek, spionoknak fognak tartatni, és ha többek gyülekeznek egy helyen öszsze, 's az első jeladásra széllyel nem oszlanak, a' katonák a' már eleikbe adatott rendelés szerint réájok fognak tüzelni, 's őket az elszéledésre fogják kényszeríteni. Minden józan elméjű ember érzi ezen rendelésnek szükséges vóltát, melyet az időnek környűlállásaiból következett kéntelenség tett e'kerülhetetlenné, a' mi atyai gondoskodásunk pedig, a' melly az újabb környűlállások által még félelmesebbé tétetett, nem engedi, hogy leg kissebbet is késedelmezzünk a' mi kedves lakos társainknak ezen fontos intézeteket tudtokra adni, 's őket ezeknek szoros követésekre még egyszer meginteni, a' melly dolog felől minden házi gazda is meginteni tartozik az ő házában találtató béreslakosokat. Ki adatott a' *Dresdai* Tanács által Mártz. 20-dikán, 1813.“

A' magános levelekben ezeket olvassuk ezen környüállások felől: —

Mártzius 20-dikától fogva nagyobb számmal kezdték az Albis vize jobb partja mellett mutatni magokat az Orosz seregek, 's azolta több rendbéli özsze tsapások történtek a' szélső vi-gyázók között, 's még két Dresdai polgár is megsebesedett. Huszadikban már beküldött va-la az Orosz vezér a' Dresdai Komendánszhoz egy követet, és felkérte a' várost, de a' melyre az még akkor nem állott volt rá. Mártzius 21-di-kén délután ismét érkezett a' Komendánszhoz Dü-rüthez egy Orosz követ, a' ki ekkor tovább mű-latott a' Komendánsznál, 's a' mivel ő a' városnak megkíméltetése végett bizonyos egyezésre is lé-pett, a' melly ilyen hirdetés által adattott Már-tzius 22-dikén tudtokra a' Dresdai lakosok-nak: —,

„Adatik tudtokra a' lakosoknak, hogy az Orosz seregek ma déli 12 órakor az Újvárost (a' víz' jobb partján) elfoglalják, 's a' városnak megkíméltetése végett a' hídon alól egy német mértföldnyi 's azon felyül is ugyan annyi távol-ságra, a' víznek sem job sem bal partján, semmi ellenségeskedések nem fognak történni. —

„Ezen egyezessel azonközben tsakugyan el-válhatatlanul özsze van köttetve annak szüksé-ges volta, hogy ma déli 12 órától fogva az Ó és Újváros között való minden közösülés egészen félbe szakadjon és hogy az, a' ki ezen tilalom mellett is az Albis job partjára által menni ipar-kodna, megfogattassék, 's spionnak (kémnek) tartattassék. Tehát mindenek ezen rendeléshez

tartoznak alkalmaztatni magokat. Kiadatott a' Dresdai Tanács által Mártz. 22 dikén, 1813.

Ezen egyezés után, mint már irtuk, a' Frantzia seregeknek nagy része elment Dresdábol, azoknak pedig, a' kik kevés számmal meg az Ó városban megmaradtak vala, tsak 48 óra múlva kellett azt oda hagyni, ha az egyezéstől fogva számílván, azon idő alatt semmi új Frantzia seregek nem találtnak oda megérkezni.

A' mi a' Szakszoniai katonaságot illeti; erre nézve olyan rendelés érkezett a' Királytól Plauenből Dresdába, hogy a' gyalogság mennjen *Torgaubá*, a' lovasség pedig *Plauenbe*. —

Az Olasz Vice-Király' fő hadi szállása Martzius 20-dikán oda hagyta *Lispsiát*, 's mint beszéllettek, *Magdeburg* felé vette útját.

Dresdábol sietséggel takarították el a' Frantzia és Szakszoniai beteg katonákat, a' melly végre minden lovat és szekeret özsze requiráltak. —

Mártzius 20 dikán déltájban 500 Kozákok érkeztek - meg a' Dresdai Ujvárosba, a' kik a' fegyvernyugvás' jelentésül zászlókat szurtak-fel az Albis partjára. Hasonló zászlókat szurtak-fel egész Pilsnitzig.

Prusszia.

A' *Breszlai* újság Mártzius 20-dikán emlékezett legelőbbször a' felől, hogy ő Felsége a' Prusszus Király a' Frantzia Birodalommal való szövetségről lemondott, és ő Felségével a' minden Oroszok Császárával *Megtámadó és Védelmező* (*Offensiv és Defensiv*) Kötésre lépett.

Ezen tárgyról a' *Breszlai* újságnak Mártz. 20-dikán és 22-dikén kijött darabjaiban két Prokla-

édes leányával gyakrabban találkozhattak; a' Hertzeg ellenben ezen leveleket egyszer is fel nem nyitotta, hanem bépetséttel mind annyiszor visszaküldötte a' Hertzegnének, melyből a' lett, hogy azt a' Hertzegné a' közönséges újság levelekben kinyomtattatta, melly által arra szolgáltatott okot a' férjének, hogy ez az Udvari Titkos Tanácsosokat 's néhány Püspököket és Törvénytudókat összehívattván, az egész dolgot ezeknek ítéletekre bízta, a' kik minden régiebb documentumokat most ismét elévén és megvizsgálván, azt a' határozást tették, hogy valamint a' Regensnek, úgy a' leányának *Károlina* Hertzegaszszonynak valóságos boldogságokra fog a' szolgálni, ha a' leány és anyja között való együttlételem ennekutánna is az eddig való megszoríttatás alatt fog hagyattatni. —

Éz is megesvén a' Wallisi Hertzegaszszony ezzel sem elégedett - meg, hanem egyenesen a' Parlamentom' Alsó Háza eleibe apellált egy levél által. A' dolog felett való vetélkedésnek Mártz. 4-dikén kellett volna történni. *Cochrane-Johnstone* előre jelentést tett volt a' Parlamentumnak a' felől, hogy ekkor azt a' projektomot fogja tenni, hogy vegye - fel a' Parlamentom a' Hertzegaszszony ügyit, és vizsgálja - meg a' dolgot. Összegyülekezvén a' mondott napon a' tagok, a' nézők is nagy számmal gyűltek volt fel a' karokba, melyre nézve azt kívánta *Lygon* nevű tag, hogy minden nézők menjenek - ki, a' melynek mindannyiszor meg kell történni, valamikor azt a' Parlamentomnak tsak egy tagja is kívánja. *Cocrane* ezért megharagudott és azt mondta, hogy, mivel a' halgatók kiküldettettek, most

Ő sem teszi-meg a' maga projektomát. Ugyan ő azt is mondotta, hogy nem jól érzi magát, 's erre nézve is jobbnak találja a' következő napra halasztani a' beszédet. Reménlette, hogy ekkor talán nem kergettetnek ki a' halgatók, de kikergettettek ekkor is. Azonban már most tsak-ugyan megtette a' projektomot, hosszas beszédben iparkodván megmutatni, hogy igen igazságtalanúl bánnak a' Wallisi Hertzegaszszonnyal, és illő dolog, hogy őtet a' Parlamentom a' maga oltalma alá vegye, 's maga mondjon ítéletet annak ügyére nézve. —

Minister *Castlereagh* ellenben annak megmutatására tartott hasonló hosszas beszédet, hogy ez a' tárgy nem Parlamentom' eleibe tartozó tárgy, 's még nevelni fogná a' Régens és Régensné között való ellenségeskedést inkább, mint sem hogy azt eltsendesítené. —

Wishbread (a' serföző) is úgy vélekedett, hogy igen méltatlanúl bánnak a' Régens Hertzegaszszonnyal, midőn égyetlenégy gyermekének látogatásától megfosztják, midőn a' Princz az ő leveleit felszakasztás nélkül vissza küldi, midőn a' közönséges levelekben megbántó írások hirdetnek - ki ellene, midőn *Douglasnét*, kinek a' Hertzegné ellen való árulkodásai rágalmazásoknak lenni megesmértettek, meg nem büntettették, midőn a' Királyi Titkos Tanács a' helyett, hogy a' Hertzegnének 1806-tól fogva való maga viseletét fontolás alá vette volna, inkább az azelőtti régi vádolásokat vette vizsgálás alá, a' Hertzegnét meg sem halgatta, és semmi Prokurátort nem adott az ő mentésire. Mind ezekre nézve kéntelen volt a' Parlamentomhoz folya-

modni. Azt is elő hozta *Whitbread* a' *Históriá-*
ból, hogy éppen a' *Boulen Anna* esetéhez ha-
sonlít a' *Hertzezné* története; 's ez is éppen azon
szókkal kívánhatja a' maga ügyének megvisgálta-
tását, mellyekkel amaz kívánta volt VII-dik *Hen-*
rich Királytól: *Mutassa - meg Felsőged hogy bü-*
nös vagyok, vagy esmerje - meg ártatlanságomat.

Minister Castlereagh még egyszer felelt az
eléhordott ellenvetésekre, azt jegyezvén - meg
egyebek között, hogy *Károolina* Koronaörökös
Hertzezné *Windsorban* neveltetik, melyre nézve
a' tanulásra rendeltetett időből sokat elvesztene,
ha a' városba az anyához sokszor bójóne; a'
Regens Hertzeg azért nem akarta a' felesége le-
veleit elfogadni, hogy megkülönbözéssektől fogva a'
levelezés köztök félbe szakasztatott, hogy a' köztök
való egyenetlenkedés az által is ne öregbítessék.
A' *Régénsné* ellenben minden esetre nézve hi-
bázott, midőn a' levelet kinyomtattatta, mert
ez annyi volt, mint a' *Régens* ellen az *Anglus*
néphez folyamodni, és a' leányt az apja ellen
meghívni.

Lord Canning hibás dolognak találta, hogy
ez a' tárgy tsak a' Titkos Tanátsnak is eleibe
adattatott; ő e' helyett elégnek tartotta volna
azt tanátsolni a' *Régens Hertzegnek*, hogy ő úr
lévén a' maga házában, úgy rendelje - el annak
dolgait, mint néki tettzik.

Végezetre a' lett a' Parlamentom határozá-
sa, hogy nem elegyíti magát ezen dologba.

Utolsó Jegyzések.

Mártzius 12-dikén irták *Lipsiából*, hogy az
oda való lakosok nagy nyughatalanságok között
töltötték - el az utóbbi 14 napokat. Némely há-

zaknál igen sokáig maradván a' beteg katonák, a' felettébb veszedelmes hideglelés, az úgynevezett *Ispotálybéli hideg*, nagyon elhatalmasodott. Kivált képpen azok között, a' kik a' betegekkel bának, t. i. gondviselők, mosónék, orvosok's egyéb e' félék között, nagy pusztítást teszen ez az igen ragadó nyavalya. A' városból a' környékre is elterjedt már a' falusi nép közzé. Kivált az ifiabb orvosok közzül néhányak neveztetnek meg, is a' kiket mostanság megölt. Minthogy még most szünetlen érkeznek-be a' betegkatonák, Lipsiában nem újság az útzakon elhaló ember.

A' Pruszsus Király vissza indult *Breszlauból* Mártzius 21-dikén Berlin felé a' Koronaörökös Hertzeggel együtt.

A' *Breszlai* újság jelenti, mint mondja, magános tudósítások után, hogy egy Anglus Fre-gát *Dantzának* vidékén *Kolibke* melle kikötött légyen.

A' Bavariai újságokban ezeket írják *Würtz-burgból* Mártz. 22-dikén: — „Itt a' várat már néhány napoktól fogva erőssítik, és töltik eleséggel. *Darmstadt* seregek vettek parantsolatot, hogy belé szálljanak. A' *Moskwa* Hertzeg (*M. Ney*) *Aschaffenburgból* ide érkezett, 's a' Fő és Nagy Hertzegnek udvarlására menvén, azután tovább folytatta útját.

A' Mártzius 16-dikán indult Hamburgi levelek semmit nem emlekeznek a' felől, hogy a' tájon még eddig valamelly verekedés történt volna. Még Mártz. 13-dikán így írt onnét egy magános tudósító: — „

„Tegnap ide hagytak bennünket a' Frantzia seregek, hogy valami Kozák csoportokat, a' melyek *Lüneburgnál* száguldoznak, elkergessenek. Az alatt a' polgárok teszik a' katonai szolgálatot. A' mi újságunk azzal bíztat bennünket, hogy nem soká fontos történeteket várhatunk; egy hatalmas Fr. armada fog városunk me lé közelíteni.“ — Egy más tudósításban azt olvassuk, hogy a' 32-dik Katona Osztály' fő hadi szállása általtétetet *Hamburgból* az *Albis* bal partjára: